

File Copy

PHILIPPINE

READER

Vol. I

September, 1965

No. 1

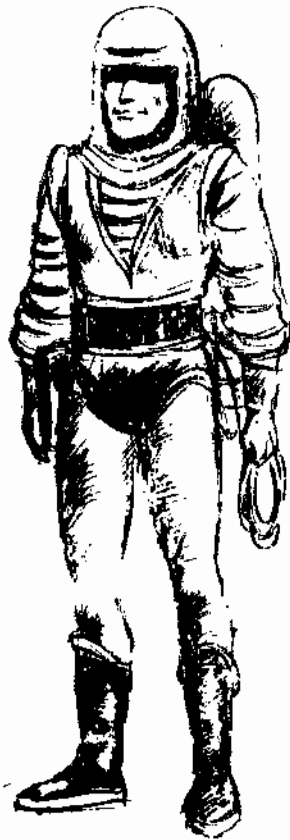
This Koronadal Bilaan issue of the Philippine Reader has been translated by Norman & Doris Abrams of the Summer Institute of Linguistics, in cooperation with the Bureau of Public Schools, Department of Education. This magazine is intended to give information at various levels of reading to adults who are learning to read.

Published by the
Summer Institute of Linguistics
Box 2270, Manila

D A D   L A M A N

Dad Tulen mdà di Kabal Banwe	2
Dad Bagal To di Filipinas - José Rizal	3
Kafgifat i Kto	5
Dét Vitamin?	8
Gukmamo Anuk Ta Kayu	10
Anuk Sasè	11
Labi Tulen dad Tua Mnè di Dabaw	12

Ta teenyu gamo dad blatik magu
tah, kmanang lam kifuh? Ise ti
too blatik magu ani. Ani sin
aweng mayeng ani nimò mdà di
blatò tek. Gal mayeng kifuh
too fdatah.

I to smakay di aweng mayeng
ani lamsak too ti fye klaweh,
mabe lè man nus mdà dini di
tah tanà. Nus ditù di langit
too mahal. Yé duenan lamsak
too ti fye klaweh na mabe
nus mdà di tah tanà.

Jose Rizal

José Rizal bagal kabal di Filipinas. Kanen faflayam du kalbong nawan dad to.

José Rizal gfitu i ngà yéla di sfalò ale satu saflanek. Sut ditù di Kalamba, Laguna; bulen Hunyo 19, 1861.

Maan na yéan tnanin tamdò dun. Kanton lime fali fnge sut, ta fulung masa na gadean glam di lam Biblia. Kanto mket di sfalò lwe fali klon to, tù gusfilan di Manila gugamwean afol kdatah. Laman tlabo sfilai dad kfulung gadean nabén mték kabal ton.

Ta sanbungan dad to du knayean sansatun nawala mimò kafyen, sfilai, na galabek di tanà.

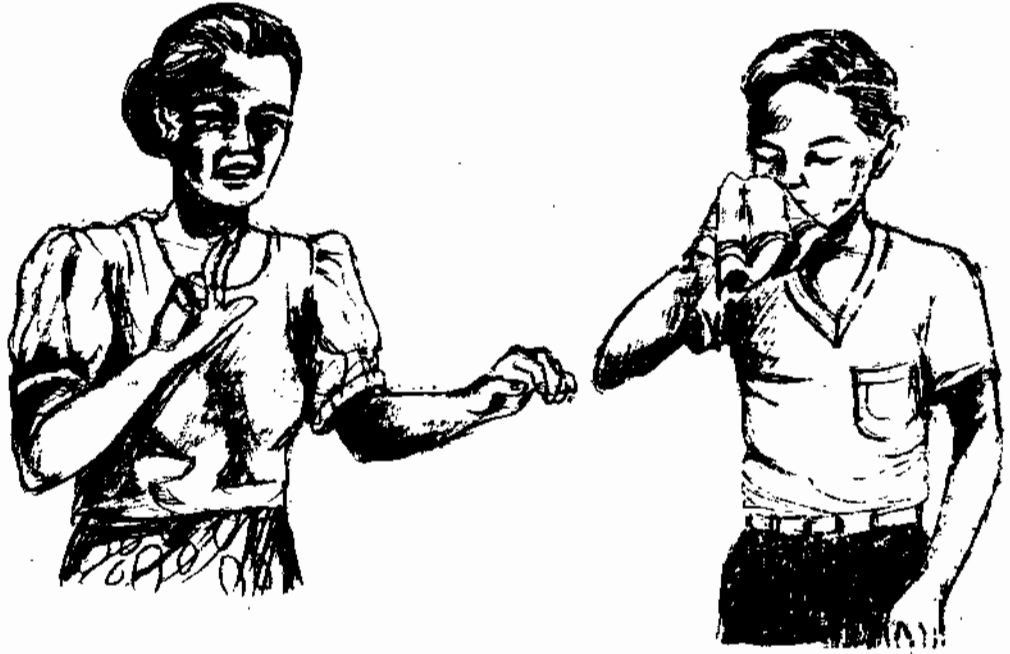
Nun lwe liblu sulatan. Yé dagitla Noli Me Tangere na El Filibusterismo. Dee sulatan mngalam tulen sangalan na too mdatah di kdee, The Last Farewell di

ta kdaan mati. Mngalam tulen sulatan ani, sulatan lam bilanggò di ta mdadong kfatila dun t'inggal.

Du dnalam i dad ganlal Kastilà na kanen kun tamdò ksasamok yé duenen man bilanggòla fat fali. Di kbastigalla dun, too kun salaan. Ta man ta kated i dad mdatah du fnatila kanen. Kgatuan di gumatila dun, santikeng dad to du là ti likoan mati.

Dee kafdalan dad to di Filipinas kfite, kafèla na kakdola kane José Rizal.

1. Ta fan kat dad banwe nimòla tuladanan batu.
2. Nun bong satu banwe dini di Filinpas gusluduk dad ngà sfile sabwag, dnagitla kanen dagit.
3. Bong banwe ta gusen Malilà, fasngadenla di dagitan.
4. Dad sfile, too mdatah sfile, dalan kafal, malbang gumnè, gugafkah dagitan.
5. Kat bulen Desimbré 30, gantulenla dun du mabtas kfatin.

Lakaf

Kibò knun lakaf satu to?

Dét i fye nimcan ku kanen lnakaf?

Nun lakaf Tingan. Lnakaf du mdà di kgumah ulen dun di dalan kuléan fdu di sfilà. Kakelan tù gumnè, bnen Tingan. Linge yéan kabnenan, ta manan, "Nun lakafam kè, Tingan?"

"Hae, yê nun lakafgu," manan. "Là ti fye kalyalogu dun."

"Milè ge tù gumileam," man yéan. "Ku bnen ge, galam snafang ilungam. Snafangam baam lè man ku stulen ge kane maam."

"Hae, yê," man Tingan. "Gadègu mifat ktogu ni ku lnakaf agu. Gadegu lê man dee duen to lnakaf. Là ti knayègu dun ku Géy na Ngè Tò lnakaf ale."

Glut Tingan kanen. Dee duento lnakaf. Ani dad duenla:

1. Galto kakaan tah fligo na kinum lam basù to nun lakaf.
2. Kaginto lnakaf magu lmibut.
3. Làto kingat i ktoto di to lnakaf. Di kanen to lnakaf là snafangan ilungan. Nalak to lnakaf i ngà di baan.

Mlahil ktadè to lakaf. To ku mlungay lawehan mlahil ktadè lakaf dun. I to là kmaan fye knaan na muten fye nem uten, mlungay lawehan na mlahil lnakaf.

Yé lo too mtud bulung ku lnakaf satu to, ftud na kudang. Kmaan fye nem na mloh bulung tamduk ulu, aspirin.

Tnimelam i dad salek ani. Knulisam dungan timelan glut.

1. Tingan lnakaf. Kanto bnen snafangan ilungan. Fye, ku demen sasè?
2. lnakaf Géy. Nalakan twalin lagi di baan. Fye, ku sasè?
3. lnakaf Tingan. Knayean ftud tù gumilean, na kudang. Fye ani, ku sasè?
4. Yê lê man lnakaf. Snafangan baan ku talù. Fye, ku demen sasè?
5. Géy lnakaf. Fdemen kane Tingan fligon na basuan. Fye ani, ku sasè?
6. lnakaf mà. Kmaan fye nem knaan na minum bulung tamduk ulu. Fye nimoan ani, ku sasè?

Dét Vitamin?

Knaan na uten mnè lamla gangimò to kangis na mabù. Ku là sikof kakaan dad to dale, fandas ale. Ni mnè lam knaan ani kdagit dun Vitamin. Ganbetto dad dagit mnè lam knaan ani na dad gnaganla nimò gablé di laweh to.

Vitamin A

Ani dagitan Vitamin A. Vitamin A mlé kgis dad to na musek dale mdà di kafdas. Tmabeng kalmabu kaye fye kite. I to là sikof kakaan Vitamin A ani kalmabu kayen klo to. Nayem dad saktad ani, mnè lamla Vitamin A.

lalél ngà anuk

nalaf matà

tambasal

karot

agul miaféi

kasilà

kangkong

kinsay

Ta lmenyu kmaan dad ani, mdu ni? Tulenmi gamoⁿⁱdi lè satu sulasto fa dademe Vitamin tmabeng lawehto kangis.

Gukmamo Anuk ta kayu

Smalek Fitam Mingkat, "Ti gukmamo anuk ta kayu?"
"Nun kamola du ttabengla dad to galabek ti tanà," timel
Mingkat. "Tnukèla balulad na unghè kmaan fele. Dademe,
agaf ale di gumnè."

Tilewto ganbet satu anuk ta kayu nun kamo.

Kong Tanà

Kong tanà mlimah fanngabal.

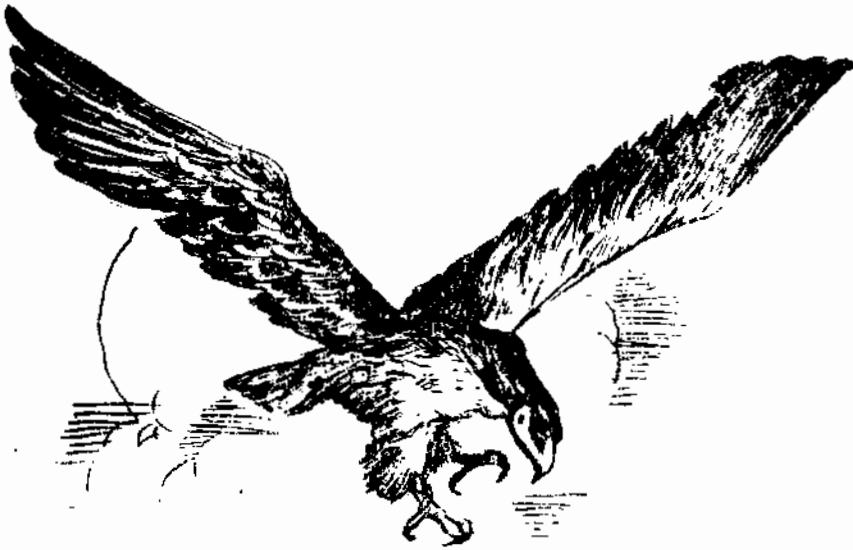
Yé galò batakan bulaw, salngad tana
na dad bnasan mlanas.

Kabang bulaw na mlalél bulan mdà ta
kagolan flus tù kè ikongan. Saslat
bukay na bulaw dademe bulan. Bong
matan na minab, ta man too fye
kayen. Yé gumimoan fulal di gumgat
bnas tah tanà. Fanak di laman ku
mdu, na ku ta kifuh gal mayeng, du

mngabal tnukean. Yé knaan balulad na unghè. Too kamgis kilangan, na
gamban dad knugun kfean dad knaanan. Balkong tukè sumengan, magéng na
too gamban.

Satu du snalek Fitam Mingkat, "Kan ku sasè dademe anuk ta kayu?" "Sasè ale du galla knaan dademela anuk na dademe malnak lmanaf," man Mingkat. "Knaanla dad fali na falmola dad mlunu feleto. Falmola fa dad bulek na benge kayu. Banug i anuk sasè."

I Banug

Banug, bong anuk. Too mlaen mayeng. Kilangan tahà, too kangis. Gamban knugun na sumengan balking.

Yé sasè nimoan kanfean dademen anuk na malnak ngà anuk. Na léan man knaan ulad, unghé, fak, klawong, na tlangas. Tah tanà gumimoan fulalan. Lo lmen lwe ku demen tlu batù ngaan lam fulal mlanan.

Labi Tulen dad Tua Mnè di Dabaw.

I kagatbù kshalla Du, na Bulen, mneng.

Snulat Laureano Kegod

Tulenta gamo ni, du na klo bulen. Di ta bong mlo klon, lam tanà falà tua, nwè Du Bulen. Landè gusasè Ksalayla du kdee knayèla ta matà nun. Mnè ale di tah bulul. Ta too mlo knèla déé. Salbong nawala. Kdee knilùla, faglung, klaweh, knaan, na kdeen. Kanto ta too beg mlo kaswèla, ta nun ngàla, lagi. Landè ti gamsngad kafye baweh ngàla ani. Yé galoan ku sawe dsal tah bulul Bulen.

Satu du samtifun yéan magsik klaweh du nfukan ale tù éél. Yé nimò ngàla, kawing. Ta man Bulen kane Du, "E leg. Gatù agu éél mfuk agu dad magsik klawehta. Galam gite kawéng ngà lam fuyuan, man.? Gabay ku ta kawéngam, nangam ti naye. Ku kayem dun, ta klanasan. Toom ti kah di nawam man ta ge ni. Do gugalò ngà ta ni, kayem dun ta klanasgu. Nangam ti nuléh man ta ge ni, klafaam dun ta kshalta."

Ta man Du, "Na sin. Nimengu kdee manam do yé, làgu nuléh dun."

Kawéng Du ngála ni, di laman gal matak swat yaanan. Kiboan gatdel ngà fuyuan ayé, lgiluh i ngà ayé du mataknal, ta gaye Du. Glafà Du man yaanan dun. Galian naye ngà ayé. ta là déén, tadè lanah. Mdà ayé langag nawa Du.

Là mlon kel Bulen mfuk. Tlabo mnè but aot, ta tlon yaanan. "E leg. Nayem ngà lam fuyù, ku là?" Là gталù Du, balù saktab. "Nayem", man Bulen. "Man ta man ta ge gine glafaam mangu. Ani leg," man Bulen, "Kdee dad man ta ge gine, landè kakéng, yé too mdà ani, nang ate dé satnò gumnè. Shal ate. Gsen ge ge ditù; dye gu do gsen di balin."

Kmadéw Bulen déé yé. Kwean gufuyù ngaan, ntelan balò sabul tù tanà. Né gtadé di tanà mbaling uhe. Nè gtadè lam éél mbaling nalaf. Né gadè tah dad fanga kayu, mbaling angok na dad anak.

Ani sin kagatbù ksahal nengla Du, na klo Bulen

SENAN